

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad . . . 12.
Francoper post n 14

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN

15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

(Verschijnende driemaal ter week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DE FINANTIEN.

2de ARTIKEL.

Wij hebben in ons nummer van den 16 November verneemd, twee daadzaken aan onze lezers te moeten herinneren. Vooreerst dat de schuldenstapel, die op onze schouderen drukt, en onze beste krachten uitmergelt, ten onrechte alleen aan de oude regering wordt geweten. Wij beweren, en het is zonneklaar, dat onze zoogenaamde vertegenwoordiging, in deze zaak, haar aandeel van welverdienden blaam dragen moet. Wie heeft de 400 millioen schulden gemaakt? De oude regering? — Ja; maar alléén door toestemming, door goedkeuring, op bevel der vertegenwoordiging. Wij zeggen met gevoel van overtuiging, dat in deze verkwisting van 's lands dierbaarste belangen, de vertegenwoordiging meer zondig is, dan de oude regering.

Ten tweede hebben wij aangestipt, dat de financiële verwickeling, zoo als die nu bestaat, met het geopend vooruitzicht van nieuwe belastingen, geheel en alléén, aan de vertegenwoordiging, is toe te schrijven. Wij willen daarbij nog een oogenblik stil staan. Wanneer er bij een natie wrevel en ontevredenheid ontstaat, vooral als die gegrond is, kan men er niet te veel op uit zijn, om de zaken in haar waar daglicht te stellen, opdat de gistende gemoederen zich niet laten misleiden, en in blinde opgewondenheid zich niet wreken, op hetgeen min schuldig is. De regtvaardigheid, ook des volks, vereischt, dat, in de bedeeeling van blaam, ieder zijn welverdiend aandeel erlange. Onder dat opzigt heeft de tweede kamer der staten-generaal eens groote verantwoordiging aan de natie af te leggen.

De vertegenwoordiging wil met de regering, dat de tegenwoordige kostbare huishouding van staat worden behouden. Dit blijkt uit de aanneming der begrooting van uitgaven over de jaren 1844 en 1845, waardoor zij die huishouding heeft bestendigd. Het is derhalve de tweede kamer die eene begrooting gewild heeft van 70 millioenen. Zij kan daarvoor hare redenen hebben; wij willen daarin voor den oogenblik niet treden. Maar de regering, die met haar de huishouding van staat begeerde ten bedrage van zooveel millioenen, had een plan, om die gelden te vinden zonder eenige nieuwe belasting. Maar dat plan moest ten gevolge hebben een ver-

minderden standaard van renten. Dit schijnt niet de goedkeuring der kamer te hebben kunnen wegdragen. In plaats van eenige vermindering van renten, gingen uit de kamer toenmaals stemmen op, welke eene belasting op het inkomen, als mogelijk, dragelijk, noodzakelijk voorstelden. Sinds is die vermeerderd; men is zoo ver gegaan van die onzedelijke, ongelijk drukkende, onregtvaardige *income-tax* van de regering af te vorderen. Indien derhalve binnen korte dagen het ministerie met een voorstel, die *income-tax* betreffende, zal optreden, is het te voorzien, dat van buiten de kamer zich een geest van oppositie zal veropenbaren, die algemeen zal gedeeld worden. Het is daarom dat wij er veel gewigt aan hechten, om de geheele zaak in haar duidelijkst daglicht te stellen, opdat al de wrevel, al de ontevredenheid, al de onrust, welke een dergelijk voorstel, als waarvan wij spreken, kan en zal doen ontstaan, niet zoozeer op de regering, als wel op de tweede kamer moge vervallen.

Indien er iets in staat is, om bij het volk de noodzakelijkheid eener spoedige herziening der grondwet te doen gevoelen, dan is het zeker die, wij zullen niet zeggen bantzuchtige, maar onvoorzigtige, roekelooze, schadelijke, verderfelijke manie eener partij der kamer, die tot dusverre, vrij van den grooten druk der schulden en staatslasten, verrijkt is ten koste der natie door de winstgevende bedieningen, welke zij onder haar en de haren verdeeld houdt; verrijkt vooral door dien schuldenlast, welke zij binnen den korten tijd van eenige weinige jaren heeft opeengestapeld, om hare gelden daarin gemakkelijk en allervoordeeligst te beleggen. Moge de dag spoedig aanbreeken, dat de natie overtuigd wordt van hetgeen hare wettelijke belangen vorderen. Een algemeene kreet zou uit alle oorden van het land opgaan, om een verkiezingstelsel omver te stooten, dat tot dusverre zoo nadelig voor Neêrlands volk gewerkt heeft, en bij voortdurend blijft werken.

Men oordeele niet uit het voorafgaande, dat wij de bedoelde belasting onvoorwaardelijk afkeuren. Integendeel. Indien eenmaal het aangenomen budget vereischt, dat er gelden worden lijeengebracht, die voltrekt niet anders kunnen gevonden worden, dan door eene belasting op het inkomen, dan zullen wij ons gaarne scharen bij diegenen, welke dezelve zullen voorstellen en verdedigen.

Maar vooraf behoort het bewezen te zijn, niet slechts, dat andere geene gelden te vinden zijn; maar ook dat het niet noodzakelijk geworden is, in plaats van de inkomsten in het algemeen, liever de renten der staats-schuldeischers aan te spreken.

Het eerste is genoegzaam bewezen. Het tweede wordt met den dag hoe langer zoo meer raadzaam; en het getal diegenen, welke beweren, dat het noodzakelijk wordt de renten *à tout prix* te verminderen, vermeerderen iederen dag.

ITALIE

SICILIE, den 18 October. Voor ongeveer veertien dagen vroege des nachts eenige bekende roovers in een klooster, in de nabijheid van Palermo, om verblijf, en werden als naar gewoonte ontvangen en onthaald. Een der monniken had echter hiervan de overheid van een naburig dorp onderdrukt, en spoedig was het klooster door troepen omsingeld. De roovers zochten eerst te ontkomen, doch toen dit niet gelukken wilde, verdedigden zij zich zoo goed als zij konden, hoewel dit niet lang kon duren, en zij zich spoedig zouden hebben moeten overgeven. Daar brak plotseling in eene voorraadschuur en daarnaast gelegene graanbergen, in den rug der belegeraars, brand uit, welke zeer gevaarlijk dreigde te worden: bij de hierdoor ontstane wanorde ontkwamen de dieven. De monnik, die hen ontdekt had, werd twee dagen later onthoofd gevonden. — Onze troepen worden onophoudelijk, en vooral des nachts, goedgevoerd. Bij eene exercitie in het varen, bij nacht, en een spiegelgevecht, hadden eenige soldaten zich kogels weten te verschaffen en maakten van deze gelegenheid gebruik, om zich van eenige gehate officieren te bevrijden. Men spreekt van niet minder dan tien; de waarheid blijft echter een geheim.

TURKIJE

KONSTANTINOPEL 25 Oct. De Sultan heeft een firman uitgeschreven die bij de alhier woonachtige christenen met het levendigst genoegen ontvangen is. Door denzelfden wordt in deze hoofdstad eene Regt-bank ingesteld, die uit niets anders dan christenen bestaat, en voornamelijk daartoe zal dienen om alle geschilpunten in zake van burgerlijke regtspiegeling te beslissen, die tusschen echtgenooten daaronder begrepen; doch alleen in die gevallen wanneer beide de partijen tot het christendom behooren, onverschillig tot welke gezindte. De Grooten Heer is reeds tot voorzitter dezer bank benoemd de heer Vogorides, prins van Samos.

KONSTANTINOPEL 28 Oct. De door de Bourgueney den 18 aan de Porte ingezonden nota, betreffende den te Konstantinopel onthoofde Armenier, heeft den gelukkigsten uitslag ten gevolge gehad. Het verlichte gedeelte van het ministerie, en hoofdzakelijk Rifaat Pacha, hebben de ydelendste wijze de goede raadgeving van Frankrijk aangenomen, en het gouvernement besloten dat eene vertaling dezer nota aan

Sukkar zal worden onderworpen, na de fecaten van den Boiram. Het Turksch gouvernement, heeft nu door middel van den Echo van Smirna aangekondigd, dat men voortaan dergelijke wreedheden niet meer te betrouwen zal hebben.

Deze nota heeft nog een ander resultaat gehad, daar de regterij verpligt is, voor de blenden niet zal plaats hebben van den konsul, die op zijne reis naar Salonika het Islamismus met woorden had beledigd, terwijl hij zich in een beschonken toestand bevond.

-- Berigten uit Byzantium melden, dat de laatste opschuddingen hebben plaats gehad te Latakie, Jeruzalem, Naploue, Tripoli en andere steden van Sirië, waarbij de inwoners met de Albanezen handgemeen zijn geweest. Men trekt nog altijd de Turksche troepen van Sirië naar Saïda te zamen.

-- Omtrent de buitensporigheden, welke in de stad Vrana tegen de Cristelijke bevolking gepleegd zijn, leest men in berigten uit Konstantinopel van den 25 October de volgende bijzonderheden:

« Een door den Pacha van Nissa afgezonden tartaar heeft de tijding aangebragt, dat in de ten zuiden van Nissa gelegen stad Vrana door de Turksche bevolking en de daarin bezetting liggende Albanezen verregaande buitensporigheden gepleegd zijn. Op het bevel der Porte had in de omstreken van Vrana eene ligting van 500 rekruten plaats gehad; toen men dezen naar de stad wilde brengen, verzetteden zij zich daartegen, en weldra vereenigden zich met hen niet alleen hunne bloedverwanten, maar ook het grootste gedeelte van de Turksche bevolking der dorpen; en zelfs een deel der Albanesche soldaten, die hen hadden moeten geleiden, lieten zich door het uitzigt op buit veroeren om met het Turksche landvolk gemeene zaak te maken, zoodra zij bespeurden dat de muitelingen de stad wilden aantasten. Een woeste hoop van verscheidene duizenden menschen drong weldra, na de weinige troepen verstrooid te hebben, die de gouverneur tegen hen kon afzenden, in Vrana door, en pleegde er, zonder eenige aanleiding, de verschrikkelijkste gruwelen aan de christelijke inwoners. De bevelhebber der Albanesche militie zag zich genoodzaakt om met de weinige manschappen, die hem getrouw bleven, naar de citadel, de wijk te nemen. Al wat den geringsten tegenstand bood werd vreeselijk mishandeld; mannen en vrouwen gevangen genomen, meisjes geschoonden en weggevoerd, de kerken geplunderd en twee derzelve in brand gestoken. Deze gruwelen duurden onafgebroken 24 uren lang. Den volgenden dag verzamelden zich de muitelingen voor de stad en schenen op Nissa zelf te willen aanrukken. De Pacha aldaar nam, zoo veel in zijn vermogen was, maatregelen om de herhaling van deze tooneelen in de hoofdstad van het pachalik te voorkomen.

» Deze berigten hebben de Porte, die sedert de bewegingen in Griekenland alles tracht te vermijden wat het oogenvoegen van hare christelijke onderdanen zou kunnen opwekken, in niet geringe verlegenheid gebragt. De heer von Tijoff diende terstond eene nota aan den Reis Effendi in, waarbij hij voldoening eischt voor de aan de Grieksche godsdienst, door het planderen en verbranden der kerken te Vrana, aangedane belediging. De Porte heeft op deze nota nog geen antwoord gegeven; zij schijnt intusschen zeer wel de gevaarlijke gevolgen te beseffen, welke uit deze herhaalde muitensporigheden der Musulmannen tegen de Christenen voort kunnen ontspruiten.

Dezelfde berigten melden, dat de Porte aan de twee Servische gevangene Wacsitsch en Petroniewitsch, met toestemming van den Russischen gezant, vergoed heeft, om hun verblijf te Rutschuck, in plaats van te Varna, te nemen.

-- Volgens berigten van de Poolische grenzen van 6 November, was aldaar het gerucht verspreid, dat er oitervrijd een vrij aanzienlijk Russisch observatie-korps naar de Turksche grenzen zou worden gezonden, ten einde het gebied der Porte binnen te rukken; ingeval de in Griekenland volbrachte omwenteling ook in de Turksche gewes-

ten, gelijk men schroom te verwachten, oproerige bewegingen ten gevolge mogt hebben, tot onderdrukking waarvan de eigen middelen der Porte niet genoegzaam waren.

INDIË EN CHINA.
De Indische en Chinese brievenmalen zijn te zamen aangekomen door de Engelsche dagbladen. Het is nog geen tijdingen omtrent den toestand der beide landen mede. De brievenmalen bevatten meer dan 50,000 brieven, waarvan een groot gedeelte afkomstig was van het verongelukkete stoomschip Memnon. Dezelve waren echter zoodanig door zeewater beschadigd, dat men ze niet lezen konde.

PRUISSEN.

Den 1 en 2 November zijn te Leipzig en andere naburige steden genomen, voor 58,201,700 kroonen aandeele voor het leggen van den Saxo-Silezischen spoorweg. Dit is vier malen de som die slechts gevraagd werd.

ENGELAND.

Een dagblad van Dublin vermeent te weten dat Sir R. Peel, in de aanstaande zitting van het Parlement een ontwerp van bill zal aanbieden, ten doel hebbende om aan de Katholieke geestelijkheid in Ierland vaste jaarwedden toe te staan.

-- Eenige dagen geleden deelden verschillende bladen het plan mede van eene uitgebreide vereeniging der oppositie, gevormd door den heer Attwood. Thans is er eene nieuwe oppositie op het toneel verschenen, veel heviger dan de vorige, wier leden zich plegtig zullen verbinden, geene belasting te betalen, dan nadat het gouvernement de grieven des volks behoorlijk zal hebben opgeheven.

-- Er heeft den 19 October te New-York een buitengewone wedstrijd plaats gehad, tusschen de Engelsche stoomboot, the Great Western, en het Amerikaansche zeilschip Princeton. Het zeilschip heeft de stoomboot $\frac{1}{4}$ a $\frac{1}{2}$ mijl per uur vooruitgestevend, ofschoon de Steamer $\frac{1}{2}$ knoop gewierd heeft.

SPANJE

De Madridsche dagbladen zijn vol van de berigten zangende de eedsaflegging der Koningin. H. M. is door de Cortes met geestdrift ontvangen; al de afgevaardigden en senatoren hebben, slechts weinigen uitgezonderd, de Koninklijke zitting bijgewoond.

-- Volgens telegrafische berigten uit Perpignan tot den 12 November, hield de generaal Amettler met de gewapende opstandelingen, die vroeger het thans overgegevene Girna bezet hebben gehouden, zich te Figueras en de omliggende dorpen op. Te Barcelona, waar de opstandelingen den 3den een uitval hebben gedaan, doch met groot verlies zijn teruggeslagen, maakten zij zich den 10den tot eene krachtdadige verdediging gereed, daar de troepen der regering rondom de stad steeds toenamen, en loopgraven schenen te willen openen.

De gewapende gatelboeven te Barcelona wilden niet meer in het vuur gaan. De generaal Sans, die voor Barcelona bevel voert, had in de laatste dagen 10 bataillons versterking ontvangen. Ook de generaal Prim was naar Barcelona in aantocht.

FRANKRIJK

-- Den 11 en 13 dezer heeft de Heer Teste met den Heer Rothschild over de noordelijke spoorweglinie geconferencie. Men meent dat dien bankier de concessie voor dat groote traject zal worden toegestaan. Een nieuw wetsontwerp zou aan de kamers aangeboden worden, hetwelk echter geen ander zijn zal dan dat van het voorgaande jaar. Alleen zou de Heer Rothschild eene reductie op het cijfer der leening, die hij een jaar geleden geëischt had, toestaan, mitsvoorwaarde dat de ingenieurs van den staat de werken zoo nitnuttend ten uitvoer hebben gebragt, en dien ten gevolge de kosten van onderhoud veel minder zijn dan men verwacht had.

BELGIË

Men schrijft ons uit het kanton Fleurus: Er zijn geene kunstgrepen welke de rondventers, in dienst van het Bijbelgenootschap, niet gebruiken om zich van hunne met een rondvoerende vracht te ontdoen. Men vindt alzoo, per post en per het getal te vermeerderen, van de bijbel die in de oude en nieuwe wereld zoo ruimschoots worden uitgedeeld. Gisteren ontmoette een dezer marsdragers, die zich nog niet van zijne lading in onze omstreken had kunnen ontdoen, bij toeval een linnenkoopman. Na zich verzekerd te hebben dat deze niet lezen kende, deed hij hem het voorstel linnen te ruilen tegen eenige groote office dirin's, waarop, naar zijn zeggen, goede verdiensten zaten. Onze linnenkoopman neemt er 22 van hem over. Te Fleurus komende, biedt hij die dadelijk ter verkoop aan; doch weldra wordt ontdekt dat het Nieuwe Testamenten zijn. De bedrogene wendt zich tot den pastoor wien hij de gansche toedracht der zaak verhaalt; deze vergoedt hem de gelede schade en behoudt de Testamenten. Wat zegt gij, zoo gaat de inzender voort, wat zegt gij van dezen trek? Is het niet stichtelijk onze tegenpartij met leugen en bedrog te zien werken, om waardiglijk hunne roeping te vervullen, namelijk: de bekeering der braafste, eenvoudigste menschen tot het Protestantismus, zonder dat deze hun gevaar bevroeden.

(Journ. de Brus)

NEDERLAND

's BOSCH 19 November. Neden is in onze stad geërriveerd Mgr. de Bisschop van Emmaüs, ten einde het heilig Sakrament des Vormsels in de verschillende parochiën deser stad toe te dienen.

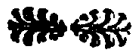
's GRAVENHAGE, den 16 November. Men verzekert dat bij het departement en in de geheele administratie der financiën weldra eene groote vereenvoudiging en bezuiniging zal plaats hebben; dat een vrij aanzienlijk getal ambtenaren op pensioen gesteld wordt en uitvallen zal, en dat het bekend maken van een en ander dagelijks te gemoet gezien kan worden.

Ook op het hoofdstuk van marine zou eene vrij aanzienlijke besparing plaats hebben. Onderanderen zou, zegt men, het etablissement te Helvoetsluis voor het grootste gedeelte worden afgeschaft.

-- Men verneemt dat de eerstvolgende zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal niet op den 21 dezer, maar op Donderdag den 23sten, des namiddags ten drie ure zal plaats hebben.

-- Naar men verneemt is door Z. M. dezer dagen octrooi verleend aan den heer H. Bruyns, te Amsterdam, op de uitvinding om wateren naar willekeur te doen wijken, zonder toevoegt te nemen tot verspillende, de scheepvaart belemmerende afdammingen en uitgravingen der moddermolens; om droogvoets, zonder uitgewaad, op den bodem van een vloed te dalen; om gezonken voorwerpen op te risschen; uitdiepingen, vergravingen en funderingen onder water daar te stellen; om zanden, modderbanken en klippen te verzetten, alsmede om op die wijze sluisen aan te leggen en te herstellen; voorts om gronden te bedekken tegen het doordringen van water; om stroomen te verleggen of af te leiden; het schoon en zuiver houden van grachten; ondiepten in stroomen op te ruimen en het Pampus voor diep gaande schepen bevaarbaar te maken.

-- Men meldt uit Amsterdam den 15 dezer: Door de vereeniging tot het verschaffen van werk aan aanbachtlieden is, met den aanvang dezer week, bereids een begin gemaakt met het gevolg geven aan haar menschlievend doel. Maandag hebben de eerste, en gisteren weder eenige meesters werklieden den hun aangewezen arbeid begonnen; hunne huisgezinnen mogen zich alzo reeds verheugen met de ondersteuning, die hierdoor daaraan geworden is. Het vooruitzicht is goet, dat dit getal eerdaags weder zal worden vermeerderd.

In het midden van al deze ellenden, had de bisschop nog het middel gevonden, om zich den ellendigste van allen te maken. Hetgeen hij had, stond ter beschikking zijner priesters. Wanneer zij aan het bisschoppelijk verblijf kwamen, nam elk hunner hetgeen hem aanstond; schoenen, klederen en linnen. Men liet in ruiling de kleederen, die men aflegde, altijd wel vaker zijnde, dat een ander in nog armer toestand zijnde, gelukkig zou wezen ze te vinden. Wanneer niemand dezelve wilde hebben, bestemde de bisschop die tot zijn eigen gebruik. Hij was klein en vermaakte ze zelf naar zijne gestalte. Men bewaart nog te *Lincennes*, als kostbare reliquien, eenige dezer kleederen, die aldus door zijne bisschoppelijke handen bewerkt zijn. In de menigvuldige bezoeken die hij aan zijne priesters bracht, heeft hij nooit gewild, zelfs niet op den laatsten tijd zijns levens, en reeds ziek zijnde, dat een zijner priesters hem zijn ellendig bed afstond. Hij liet hen gaan slapen, en met eene moederlijke zorg dekte hij hen toe, en wenschte hun vriendelijk goeden nacht. Op plaatsen zoo als die, waarvan wij zoo even spraken, waar het verblijf der priesters niet gescheiden is van de plaats, voor de godsdienst bestemd, bracht hij den nacht door in gebed tot zijnen goeden meester, hoe vermoeid hij ook ware. Het gebed was voor het overige de gewone toestand, waarin deze ziel verkeerde. Het ontvloede geduriglijk uit zijn hart, even als de geuren uit eene bloemkelk. Elk oogenblik van den dag of den nacht verhief hij zijne ziel tot God met eenen ongelooflijken ijver, zijne gebeden nooit ophoudende, en zich nooit onthoudende van zijne hevige uitboezemingen van de liefde Gods, dan om zorg te dragen voor zijne bisschoppelijke zaken, of om zich bezig te houden met zijne enigste gedachte, met de eenige gehechtheid van zijn hart hier op aarde, met de ondersteuning zijner priesters. Op zekeren nacht, in het midden zijner gebeden kwam hem in de gedachte, dat een hunner geld noodig moest hebben. Des morgens vroeg [hij zocht niet bij zich zelve, wetende dat zulks onnoodige moeite was] ging hij in de stad eenige dollars leenen, en dezelve aan dezen hulpbehoevende zendende, schreef hij hem: ik heb gemeend, dat gij zonder geld waart, hier is iets; zoodra gij niet meer hebt, moet gij er mij slechts om vragen; ik wil niet, dat gij zult lijden. Dit beval hij hun altijd aan: zeg mij, wat gij noodig hebt. herhaalde hij telk ns, ik wil niet dat mijnen priesters iets ontbreke. Helaas! de goede bisschop zou veel moeite gehad hebben, om in al hunne behoeften te voorzien en al hunne ontberingen te voorkomen; hij nam er ten minste zijn deel van op zich.

Op eenige uren afstands van zijn bisschoppelijk verblijf, woonde een zijner priesters, dien hij veelmalen bezocht. Zoodra hij terug was van zijne gedurige apostolische reizen, en de pligten van zijn ambt hem eenigen tijd overlieten, vertrok hij steunende op een stokje, verheffende zijn hart tot God, en met een vrolijk hart kwam hij bij zijnen vriend. O, zeide hij glimlaggende, ik ben zeker, dat gij niets te eten hebt ik breng iets mede; en daarmede haalde hij een groot stuk brood uit zijnen zak. Men deed alsdan in de kleine kookpot een stuk spek, dat in deze streken zoo algemeen gebruikt wordt, men plaatste het op een klein vuur, dat men in huis bevond, en de bisschop en de priester gezeten op kreupel bankjes bij eene slechte tafel, gemaakt door handen, die meer gewend waren aan het heelen der zielen dan aan de behandeling van gereedschap, maakten beurtelings gebruik van de vork en het mes. O, mijn God, bij het hooren van deze hartroegende verhalen van de handelingen uwer dienaren, bevochtigen tranen mijne oogleden, en thans, door ze aan mijn gehoor terug te roepen, gevoel ik weder mijn hart in mij opspringen; maar, o mijn God, dat deze ontroering zich voortplante, en dat zij niet onvruchtbaar zij, dat wij er uit patten de geheele verloochning van ons zelve, de liefde tot de ontberingen en de kostbare eenvoudigheid des harten.

Enige maanden voor zijnen dood, in eenen kouden winternacht, bevond deze bisschop naar Gods hart zich bij een zijner priesters. Deze hem reeds ziek ziende, bood hem zijn bed aan, hetwelk de bisschop weigerde. Eindelijk, beide toegevend, ontstaken zij een groot

vuur, en; halende het bed uit de bedstede, legden zij hetzelfde op den grond, en gingen naast elkander daarop liggen voor den haard, zich zoo gelukkig als koningen wanende. Volgens zijne gewoonte, bediende de bisschop zijn medgezel, hem toedekkende, en hem zoo veel hij kon, beschuttende; maar Hoogerwaarde zeide deze, gij hebt geen dekfel, gij geeft mij hetzelfde geheel en al. — O neen, hernam de heilige man, op zijnen beminnelijken toon; zie slechts gij hebt er alleen de helft van. Gedurende den nacht, verhief hij zijne ziel met kracht tot God, en de priesters hoorden hem met stichting aan, zich wel wachtende, hem te stooren, tot dat hij bemerkte, dat de opperpriester zachtelijk pogingen deed, om hem meer te bedekken. Zich houdende, als of hij sliep, wierp hij de deken op den kerkvoogd en deze, met de teedere zorg van eene moeder voor haar kind, beproefde om hem weder toe te dekken, terwijl hij groote zorg droeg, om hem niet wakker te maken. Maar alstoen ontdekte hij zich weder, en bij eene tweede beweging kreeg hij de deken terug. O, zeide hij, gij slaapt niet. — En daarop begonnen de twee vrienden van Jezus hartelijk te lagchen. Want te midden van deze verschrikkelijke armoede en in deze volslagene berooving van alles, worden deze eenvoudige zielen van vreugde vervuld, en de minste omstandigheid is er slechts noodig, om hen te doen overvloeijen. — Het komt, zeide de bisschop, omdat ik bang was, u wakker te maken, terwijl ik opstond, om het vuur aan te maken, en ik vreesde, dat gij koud zoudt worden. — Maar gij zelf dan, hoogerwaarde. — O, zeide hij, een oude sukkel zoo als ik voel niets meer. — Men stookte het vuur aan, het was omstreeks drie uren. De bisschop wilde niet meer gaan slapen. Zijne gebeden duurden lang, zeide hij en hij bleef in overdenkingen tot op den oogenblik des vertreks. Ik meld deze omstandigheden zoo als zij mij verhaald zijn geworden.

Mij dunkt dat deze beminnelijkheid van den kerkvoogd, dit aanhoudend gebed, deze geheele opoffering van zich zelve tot in de geringste zaken, zeer kostbare bijzonderheden voor de christenen zijn, en die men zich wel moet wachten te verminken, door ze met uitgezochte woorden te willen opsmukken. Ik hoop dezelve aan den lezer te hebben overgebracht in hare treffende eenvoudigheid. Men zou deze verhalen kunnen vervolgen, en dezelve uitstrekken tot op zijnen opvolger, den Heer DE LA HAILLANDE. Ik zal dit echter niet doen. Alleenlijk moeten wij den inwoners van *Kennes* berigten, die de vroomheid van den Heer DE LA HAILLANDE kennende, en op derzelver waren prijs schattende, echter zijne buitengewone zacht tot zindelijkheid hebbe gekend, dat zij zeer verwonderd zouden zijn, indien zij hem, den bisschop, zelf zijn paard zagen oppassen en het naar het wed geleiden, half versletene schoenen dragende, die hem te groot zijn, terwijl hij aan dengene, die hem zulks opmerkt, antwoordt, dat het gemakkelijk is, hem daarover te berispen, maar dat hij geene andere heeft; ja hij ziet er zoodanig uit, dat eene nieuweling uit het klooster van de *Heilige-Maria-der-Bosschen* bevond, dat hij met zijne versletene laarzen en zijnen ouden kaf en gebuilde hoed een vreemd figuur moet hebben gemaakt op de laatste kerkvergadering te *Baltimore*.

Behalve de inwendige vreugde, welke God aan zijne vrienden doet smaken, en die vermeerderd, naarmate zij zich meer ontberingen getroosten voor zijnen roem, behaagt het hem ook de werkzaamheden zijner dienaren te zegenen, en hunnen ijver op te wekken, door denzelven somtijds met eenen goeden uitslag te bekroonen. Een priester woude te midden der Indianen. Hij werd ziek, en het gevaarlijke van zijnen toestand gevoelende, zond hij een zijner bekeerlingen naar zijnen naburigen ambtgenoot. De Indianen komt weldra terug, en meldt hem, dat de *zwartrok* ook ziek is en niet komen kan. Deze arme priester, die zijn einde voelt naderen, kan niet beschuiten, om aldus zonder sacramenten te sterven. Hij laat zich in zijne kerk dragen, en door eene loyermenschelijke poging heft hij zich op tot het tabernakel, en communiceert zich zelve. Verslonden in het denkbeeld van de tegenwoordigheid en de liefde Gods, geraakt hij in eene dezer geestverrukkingen, die de voorsmaak zijn van het eeuwige geluk, dat de Heer aan zijne waardste vrienden toestaat. De Indianen oaringden aandachtig, ernstig, stilzwijgend en biddend het altaar. Eindelijk tot zich zelve gekomen, plaatst men hem weder op zijne mat, en eenige oogenblikken daarna sterft hij. Toen zijne goede gemeentenaren overtuigd waren van zijnen dood,

plaatsten zij het lichaam in de kerk, en omringden het met welriekende kruiden. Eenige dagen daarna kwam de priester, welke door den overledenen ontbeden was en dit lichaam vindende, hetwelk reeds tot begon over te gaan, zeide hij tot de Indianen, dat men hetzelfde moest begraven. Wij willen den *zwartrok* niet begraven, antwoordde hij: wie zou ons in het vervolg dan van den goeden God spreken, wie zou ons ten hemel geleiden, wie zou ons onze zonden vergeven? — Mijne kinderen, hernam de priester, hij kan niets meer voor u doen, hij is dood. — Zij schudden het hoofd: wij komen in de kerk op de gewone uren, en hem ziende is het, als of hij tot ons sprak. Wij herinneren ons al wat hij ons gezegd heeft. — O eenvoudigheid en kracht des geloofs in deze onnoozele zielen! Zij stemden er werkelijk niet in toe hem te begraven, dan nadat men hun had beloofd, dat men hen geregeld zou komen bezoeken, en dat de bisschop, hun een anderen priester zou zenden. Deze goede lieden waren van den stam der *Potowatomies*. Zij wonen thans niet meer in het bisdom van *Vincennes*. Het gouvernement der Amerikaanse staten verdringt deze ongelukkige bevolking altijd meer en meer, om zich van hun grondgebied meester te maken. Zij hebben zich nu teruggetrokken in de rotsachtige gebergten, waar de Jezuiten en de Vader de *SMETH* hun voortaan van den goeden God spreken, en hen ten hemel zullen geleiden.

Deze aldus verdrongene stammen worden op hun grondgebied vervangen door de landverhuizers, gekomen uit alle landen van Europa: uit Ierland, uit Frankrijk uit Duitschland en vooral uit Engeland. Deze landverhuizers behooren tot alle mogelijke kerkgenootschappen, en inderdaad tot geen van allen. Zij hebben in zaken van het geloof dezelfde onwetendheid, maar niet altijd dezelfde eenvoudigheid, als de wilde stammen. De kinderen worden opgevoed, zonder ooit van God of Godsdiens te hooren spreken, ten einde later de vrijheid te hebben, om naar hunnen zin te kiezen. Het is dus niet te verwonderen, dat men dikwijls menschen ziet leven en sterven, zonder een enkel sakrament te ontvangen. Om aan dezen verschrikkelijken toestand een hulpmiddel toe te brengen, riep de Heer DE LA HAILLANDE de zusters der Voorzienigheid in zijn bisdom, alwaar zij huizen van opvoeding moesten stichten. Zij deden zulk niet, zonder veel te lijden te hebben. Wij hebben hen gelaten op den kleinen zolder, die haar tot slaapplaats diende. Deze was zoo bekrompen, en de bedden vervulden denzelven zoodanig, dat men, om aan het laatste te komen, over al de andere heen moest stappen; daarenboven zoo weinig gestof, dat men nimmer de bedden vrij heeft kunnen houden van den regen en de sneeuw. Op deze wijze moest men den strengen en langen winter van 1840 op 1842 doorbrengen. In Julij 1841 konden zij zich begeven naar hun nieuw huis, en openden zij daar eene kostschool. Zij moesten er beproevingen doorstaan, maar vonden er ook vreugde. Zes maanden was de school geopend, zij begon reeds eenigen naam te verkrijgen, en de leerlingen begonnen te vermeerderen, toen het grootste gedeelte van degenen die zij hadden, haar werd ontnomen, en diende als kern, om een ander gesticht te vormen op een uur afstands van *Heilige-Maria-der-Bosschen*, te *Terre-Haute*. De zusters werden niet ontmoedigd. Haar doel was de godsdienstige gebruiken en denkbeelden te doen doordringen onder bevolkingen, die dezelve geheel en al verloren hebben; zij nemen kinderen aan van alle gezindten, mits zij zich onderwerpen aan de gewoonten van het huis. De ijver dezer kinderen om zich te onderrigten in de waarheden des geloofs, en de indruk, dien zij daardoor ontvangen, is groot, levendig, en vol yertrouwing. Een meisje van veertien à vijftien jaren, behoorende tot eene der protestantsche gezindten, reeds vrij wel onderwezen en pas in de kostschool aangekomen, was zeer verwonderd te hooren bidden. Zij vernam bij hare medeleerlingen naar hetgeen men gedaan had. Men antwoordde haar, dat men den goeden God gebeden had. — Wie is God? zeide zij, en de andere kinderen legden haar uit, dat God haar geschapen en eene ziel gegeven had. — Ik heb dus eene ziel, zeide zij; maar wat is eene ziel? — Deze onwetendheid is algemeen, bij de meeste dezer arme kinderen. Na eenigen tijd op de kostschool doorgebracht te hebben, omhelsde ditzelfde meisje met haar de opperste. — *Moeder*, ik bid u, geef mij een *rozenkrans*. — Maar, mijn lieve kind, gij weet wel, dat de *rozenkransen* voor de kleine Katholieken zijn. — Dat is hetzelfde, ik bid er u om, ik zal diec om mijn

